

Javaslat

AZ ÉLETÜNK C. FOLYÓIRATNAK SZOMBATHELY MJV TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁRÁBA VÉTELÉRŐL

A NEMZETI ÉRTÉK RÖVID, SZÖVEGES BEMUTATÁSA, EGYEDI JELLEMZŐINEK ÉS TÖRTÉNETÉNEK LEÍRÁSA

Az Életünk irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat 1963. január 1-től jelenik meg Szombathelyen. Antológiasorozatként hozta létre Palkó István (a Nagy Lajos Gimnázium és a Szombathelyi Felsőfokú Tanítóképző Intézet első igazgatója). 1964-től 1968-ig évi három kiadvány, 1970–78-ig ennek a duplája jelent meg, majd 1979-től – kevés kivétellel – havi rendszerességgel látott napvilágot a folyóirat.

Alapító tulajdonosa Vas Megye Tanácsa volt (1989-től Vas Megye Önkormányzata), 2012-ig önálló intézményként működött, ekkor a megyei intézményekkel együtt állami fenntartásba, majd 2013-tól Szombathely Megyei jogú Város fenntartásába került. Ekkor megszűnt önálló intézményi léte, a Berzsényi Dániel Könyvtár szervezetébe olvadt be. Az első, forráshiányos év kivételével (4 szám) a könyvtár (pályázati támogatások segítségével) havi rendszerességgel megjeleneti a lapot.

A hetvenes-nyolcvanas évek fordulójától integrálódik az irodalmi folyóirat szerkezetbe, ami elsősorban szellemi és politikai vállalás dolga. A profilválasztás és profiltisztítás terén az Életünk három ügy felvállalása mellett dönt: a magyar irodalmi emigráció megismertetése; az új generációk irodalmi és politikai emancipációjának támogatása; a magyar östörténeti, szakrális és spirituális tradíció iránti figyelem. Megjelenésének több mint 5 évtizede alatt az országos terjesztésű lap egyik legnagyobb érdeme volt, hogy a határon túli magyar irodalom képviselői rendszeresen lehetőséget kaptak a megjelenésre.

Az Életünk elsődleges feladata Vas megye és a Nyugat-dunántúli Régió irodalmi, művészeti, kulturális életének képviselete, az, hogy Szombathely városában, Vas megyében és a régióban szellemi műhelyként működjön. A folyóirat elsődleges célja a minőségi szépirodalom közlése/közvetítése; olyan válogatás mentén, amely kizárólag az irodalmi művek önértékeire figyel, s minden más, az irodalom hétköznapi létét gyakorta veszélyeztető külső szempontot figyelmen kívül hagy. A szépirodalmi közlések mellett az Életünk fóruma az irodalomtörténetnek, irodalomtudománynak és a kultúrtörténetnek. Közlésével, rendezvényeivel kapcsolódik a térség irodalomtörténeti múltjával kapcsolatos törekvésekhez.

2009-től tematikus számok jelentek meg a Berzsényi Dániel Könyvtár gyűjteményére alapozva, elsőként a Betyárok és szegénylegények a Nyugat-Dunántúlon című kiállítás alapján készült a Betyárok című összeállítás (2009. 1. szám https://library.hungaricana.hu/hu/view/Eletunk_2009/?pg=0&layout=s)

2013-tól több, a város és a megye jelentős emlékeit, értékeit bemutató tematikus szám jelent meg:

- Weöres Sándor emlékszám: 2013 / 2. szám
https://library.hungaricana.hu/hu/view/Eletunk_2013/?pg=252&layout=s
- Savaria Szálloda emlékszám: 2015 / 7-8. szám
https://www.bdmk.hu/Kiadvanyok/életunk/2015_7_8.html

- Rómer Flóris emlékszáma: 2016 / 3. szám
https://www.bdmk.hu/Kiadvanyok/életunk/2016_3.html
- Szombathely a XX. század első harmadában: 2016 / 9. szám
https://www.bdmk.hu/Kiadvanyok/életunk/2016_9.html
- Szombathelyi temetők: 2017 / 9. szám
https://www.bdmk.hu/Kiadvanyok/életunk/életunk_2017_09.html
- Holokauszt különszám: 2017 / 10. szám
https://www.bdmk.hu/Kiadvanyok/életunk/életunk_2017_10.html
- Vas megyei templomok: 2018 / 2. szám
https://www.bdmk.hu/Kiadvanyok/életunk/életunk_2018_2.html
- Fűvek, fák, régészet különszám: 2018 / 8-9. szám
https://www.bdmk.hu/Kiadvanyok/életunk/életunk_2018_08_09.html
- Szombathelyi vendéglátás különszám: 2019 / 9-10. szám
https://www.bdmk.hu/Kiadvanyok/életunk/életunk_2019_9_10.html
- Szombathelyi Szépművészeti Egyesület különszám: 2020 / 11-12. szám
https://www.bdmk.hu/Kiadvanyok/életunk/életunk_2020_11_12.html
- Szombathelyi Thália: 2021 / 3-4. szám
https://www.bdmk.hu/Kiadvanyok/életunk/életunk_2021_3-4_szam.html
- Pete György különszám: 2021 / 5. szám
https://www.bdmk.hu/Kiadvanyok/életunk/életunk_2021_5_szam.html

A lap kezdetektől folyamatosan megnyilvánuló törekvése, hogy szisztematikusan szemlélje a jelenkori képzőművészetet és azon belül is markánsan a szűkebb pátria festészetét, szobrászatát, fotós műhelyeit, a helyi építészetet.

A folyóirat szellemi műhelye volt a háttérben az Életünk Könyvek sorozatnak, amit a Magyar Írók Szövetsége Nyugat-magyarországi Csoportja adott ki. Gondozásukban jelentek meg Hamvas Béla kötetei, amivel ismertté váltak a magyar könyvkiadásban.

Főszerkesztői: Palkó István (nyelvtan) (1963–1968/3), Kulcsár János (1969/1–1977/1), Pete György (1977/2–1999/10), Fábrián László (író) (1999/11-12–2004/10), Alexa Károly (2004/11-12–től).

INDOKLÁS AZ ÉRTÉKTÁRBA TÖRTÉNŐ FELVÉTEL MELLETT

Szombathely azok közé a városok közé tartozik, ahol évtizedek óta havi rendszerességgel jelenik meg országos terjesztésű kulturális folyóirat. Az Életünk a város és a régió egyik kulturális központja több mint fél évszázada. Valódi értelmiségi műhelyként működött rendezvényeivel, előadóestekkel, kiállításokkal az 1980-as években, szellemi bázisa volt az értelmiségi mozgalmaknak. A város életében a nyomtatott folyóirat megjelenetésén túl a mindenkor szervezett programokkal is részt vett. Olyan szerzőkkel találkozhatott a közönség, mint Weöres Sándor, László Gyula, Mándy Iván, Simon István, Csoóri Sándor, Zalán Tibor. A folyóirat figyelmet fordított a helyi irodalmi élet elismert szerzőire (például Tábori Ottó, Balló László, Lőrinczy Huba, Ambrus Lajos, Fábrián László). A fiatal, kísérletező magyarországi írónemzedékek egyik fontos publikációs fóruma volt, a neoavantgárd egyik műhelyét teremtette meg Szombathelyen (Molnár Miklós, Péntek Imre, Székely Ákos stb.). Olyan műhely, mely tevékenyen részt vett a Magyar Írószövetség és a Független Írók József Attila Körének munkájában, az irodalom mozgásfolyamataiban.

A NEMZETI ÉRTÉKKEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓT MEGJELENÍTŐ FORRÁSOK LISTÁJA (BIBLIOGRÁFIA, HONLAPOK, MULTIMÉDIÁS FORRÁSOK)

- KUNTÁR Lajos: Felnőtté vált ... Negyedszázada szolgálja irodalmunkat az „Életünk”. In: Vasi Honismereti Közlemények, 1988. 1. sz. p. 5-12.
- LÁNG Gusztáv: Negyedszázados Életünk. In: Vasi Szemle, 42. évf. 4. sz. (1988), p. 515-518.
- PETE György: 25 éve indult útjára az Életünk. In: Életünk, 26. évf. 3. sz. (1988. márc.), p. 382-383.
- ALEXA Károly: Szövegek vendégségben, szövegek otthon. Az Életünkről 2012-ben. 1. r. In: Életünk, 50. évf. 12. sz. (2012), p. 2-7. 2. r. p. 135-138.
- FÁBIÁN László: „A történelem kihúzta a lap alól a politikai szőnyeget”. Merklín Tímea beszélgetés Fábíán Lászlóval. In: Életünk, 50. évf. 12. sz. (2012), p. 101-106.
- Fábíán László munkásságáról, az Életünk c. folyóiratnál eltöltött éveiről (1995-2000-ig a főszerkesztő helyettese, majd 2000–2004-ig főszerkesztője volt a folyóiratnak.)
- PALKÓ István: Emlékek, dokumentumok az Életünk indulásáról és első éveiről. Beszélgetés dr. Palkó Istvánnal / [riporter] Lócsei Péter. In: Életünk, 50. évf. 12. sz. (2012), p. 18-39.
- Beszélgetés Palkó Istvánnal (Torony, 1913. aug. 23.) életéről, munkásságáról, az Életünk indulásáról, valamint válogatás Palkó István levelezéséből, dokumentumaiból
- PETE György: A havi folyóirat felé. Egy fejezet a folyóirat történetéből (1977–78). In: Életünk, 50. évf. 12. sz. (2012), p. 48-61.
- TÓTH Lili Anna: Ötvenéves lett az Életünk. Szombathely városa átvette a legendás folyóiratot. In: Magyar Hírlap, 45. évf. 300. sz. (2012. dec. 24.), p. 17.
- Az Életünk folyóirat dec. 21-i ötvenedik évfordulás rendezvényéről, valamint a folyóirat integrálódásáról a Berzsényi Dániel Könyvtárba
- BOKÁNYI Péter: Az Életünk "helyei". In: Életünk, 50. évf. 12. sz. (2012), p. 130-133.
- ÖLBEI Livia: A régi pezsgést a palackból. Az Életünk Könyvek (első?) 30 éve: emlékidézés a BDK-ban. In: Vas Népe, 60. évf. 256. sz. (2015. nov. 2.), p. 7.
- HORVÁTH Zoltán: Ő volt az Életünk. Pete György (1944–2021). In: Savaria Fórum, 30. évf. 13[114]. sz. (2021. ápr. 16.), p. 21.
- MERKLIN Tímea: Láthatatlan történet. In: Vas Népe, 66. évf. 176. szám (2021. júl. 31.), p. 10.
- BOKÁNYI Péter, GARAS Kálmán: „... végtére hazatérek ...” : Vas megye irodalmi emlékei. Szombathely, Savaria University Press, 2021. 96 p.

A NEMZETI ÉRTÉK HIVATALOS WEBOLDALÁNAK CÍME: <https://www.bdmk.hu/életunk>

AJÁNLÁSOK

a Magyar Értéktárba történő felvételre

A szombathelyi (Vas megyei) Életünk folyóirat a magyar szellemi élet egyik olyan kiemelkedő műhelye, mely igazán érdemes arra, hogy a Magyar Értéktárban megóvandó kulturális örökségünk részévé legyen. A folyóirat sok-sok évtizede létezik, kulturális súlya, hatóköre már fél-száz esztendővel ezelőtt is messze túlterjeszkedett városa (és a megye) határain: egyértelműen országos, sőt Kárpát-medencei orgánumnak nevezhető. Én magam is sokat köszönhetek a folyóiratnak, és ezúttal nem saját munkáim közlésére gondolok, még csak nem is arra, hogy egykor apám (Szász György, 1930, Kossuth-díjas drámaíró, esszéista) éveken át jelenhetett meg súlyos történelmi kérdéseket boncolgató munkáival az újság oldalain, hanem arra, hogy a sok-sok eltelt évtized alatt Hamvas Bélától és Határ Győzöttől a régész Vékony Gáborig ki mindenkit ismerhettem meg először éppen ennek az orgánumnak köszönhetően.

Örömmel támogatom az ideát, hogy az ÉLETÜNK a Magyar Értéktárba felvételt nyerjen.
Bp. 2022. február 21.

Szász Miklós György, József Attila- és Prima-díjas író, akadémikus

*

AZ ÉLETÜNK CÍMŰ IRODALMI LAP MÉLTATÁSA

Az 1970-es évek utolsó harmadában az Életünk országos jelentőségű irodalmi fórummá változott. Úttörő szerepet vállalt a nyugati magyar irodalom – még túrtnek sem mondható – felvállalásában, a magyar östörténet és honfoglalás kor legújabb kutatási eredményeinek népszerűsítésében és a kultúra terén lassan érlelődő, rendszerváltozást elősegítő eszmék tudatosításában. Emellett, irányzatoktól függetlenül, teret biztosított a kortárs magyar irodalom kiemelkedő alkotásainak bemutatására, folyamatos jelenlétére. Értékteremtő és -megőrző eredményeinek számbavétele szinte automatikusan helyet biztosíthat Vas megye értéktárában.

Salföld, 2022. február 18.

Kovács István,
Kossuth-díjas író, történész, akadémikus

*

Az Életünket, ezt a kitűnő megyei folyóiratot, teljes meggyőződéssel ajánlom a városi (megyei, nemzeti) értéktárba.

Schrammel Imre
Kossuth-díjas iparművész, egyetemi tanár, akadémikus

*

Az **Életünk** folyóiratot az egyik legfontosabb – és legizgalmasabb – fórumnak tartom irodalmi-művészeti kultúránkban. Szerencsés helyzetben vagyok, mert idestova fél évszázada aktív figyelemmel kísérhetem az orgánum változásait, fényesebb vagy árnyékosabb periódusait. A hetvenes években a manapság „arctalan nemzedéknek” emlegetett, ma közép- vagy immár öregedő nemzedéknek az első befogadója és értékeinek felismerője volt, de csakúgy úttörőként vállalta fel hazai folyóirataink közül – a környező országok magyar irodalmi mellett – a nyugati magyar irodalom támogatását és megismertetését. Feltétlenül fontosnak tartom megjegyezni, hogy manapság is kitűnik nyitottságával és mozgékonyosságával, szerzőgárdáját egyként képezik az országosan elismert és a helyi, az észak-nyugati régiót képviselő alkotók. Az Életünk azok közé a vidéken szerkesztődő irodalmi-közéleti fórumok közé tartozik, amelyek mindig megtalálták, és ma is megtalálják, a kellő arányt az egyetemesebb irodalmi törekvések és a helyi, régiós értékek felmutatásában. Nincsenek konkrét politikai vagy irányzatos elkötelezettségei, elkötelezett azonban az értékek és a minőség mellett, ez lehetőséget ad számára a születő művek és törekvések legszélesebb spektrumának a felmutatására. Értékmegőrző, -felmutató, -felfedező és -megújító törekvései és elért eredményei alapján a folyóiratot a legnagyobb és legkomolyabb megbecsülés és elismerés illeti meg; elkövetkező időszakaira pedig fokozott figyelem és még több támogatás!

Budapesten, 2022. február

Zalán Tibor
Babérkoszorú- és József Attila-díjas író

*

ÉLETÜNK – ÉRTÉKÜNK

Az Életünk folyóirat hat évtizedes múltja alatt megyei, regionális, országos jelentőségű folyóirattá vált, amely a megye, a régió, az ország, a Kárpát-medence és a diaszpóra kulturális értékeket juttatta el az olvasóihoz. A kezdetektől közvetítette a szépirodalom, a művelődéstörténet, a történelem, a régészet, a helytörténet, a képző-és iparművészet újabb eredményeit a nagyközönség számára, és ezzel pótolhatatlan feladatot végzett el és végez ma is.

Fennállása alatt voltak időszakok, amikor a folyóirat rendszeres megjelentetésének anyagi bázisa bizonytalanra vált, de Vas megye és a megyeszékhely kiemelt kulturális intézményeként a jövőben ilyen időköt feltétlenül el kell kerülni. Ezért minden olyan új lehetőség, amely a lap megjelentetését biztosítja csak üdvözlendő, és mint a folyóiratban rendszeres publikáló szerző, magam is feltétlenül támogatom.

Vasszécseny, 2022. február 19.

Tóth Csaba

Munkácsy-díjas festőművész

*

ÉLETÜNK

A XVIII. század végétől, amikor is kezdett kiépülni a magyar folyóirat-struktúra (az 1848-as forradalmunkat megelőzően negyvennégy irodalmi lap jelent meg) nem volt az országnak olyan régiója, amelyiknek sajátos kulturális tradíciói és szellemi tájékozódásának iránya ne hagytak volna nyomot nemzeti irodalmunk, zene- és képzőművészetünk, s nem utolsósorban esztétikai gondolkodásunk történetében. A diktatúrák évtizedeiben veszélybe került ez a nemes tradíció, de az 1960-as évektől újra megszerveződtek a vidéki alkotó értelmiségiek új műhelyei is. Az *Alföld*, a *Tiszatáj*, a *Jelenkor*, a *Palócföld*, s más regionális orgánumok mellett újtára indult a szombathelyi székhelyű *Életünk*, s ma, csaknem hat évtizeddel az első lapszám megjelenése után jól látható, hogy ez a folyóirat képviseli a legkövetkezetesebben azt az elvet, amely szerint a magyar kultúra egyetemessége nem mutatható fel egy-egy földrajzi térség művelődéstörténeti hagyományainak feltárása és sajátosan formálódó kulturális kapcsolatrendszerének céltudatos ápolása nélkül. Mindazok nevében, akik figyelemmel kísérik ennek a határozott koncepciójú lapnak a közleményeit, elmondhatom, hogy az *Életünk* az életünk része lett.

Kulin Ferenc

Széchenyi-díjas irodalomtörténész, akadémikus

*

A Szombathelyi Települési Értéktár Bizottság előterjesztése alapján, 2022. áprilisában Szombathely MJV Közgyűlése az Életünket a városi Értéktár Gyűjteményébe sorolta.